

LOK 90 år

– *Anders minns*

2024 fyller LOK 90 år och för att fira klubbens långa historia blickar vi tillbaka på minnen från förr. I den tredje artikeln får vi följa med på en tidsresa med Anders Berg.

Det var bättre förr! Ett uttryck som lämnat de flestas mun vid något tillfälle i något sammanhang någonstans. Vi kan åtminstone enas om att orienteringen var annorlunda förr, men utveckling är något positivt och oundvikligt för när allt kommer omkring, siktar många av oss hellre framåt efter nya oprövade vägar, än bakåt. Icke desto mindre lockar det förflutna också vår nyfikenhet, och en vilja att blicka tillbaka på det som en gång varit. Orienteringssporten har en lång historia, som sträcker sig mycket längre tillbaka än min egen orienterings bakgrund, men låt oss åtminstone gå tillbaka i tiden till mitten av sjuttioalet då jag började i LOK. Klubblokalen låg inhytt i bottenvåningen i ett av bostadshusen längst Djurgårdsgatan. Jodå, det är så sant som det är sagt det.

Det här var en tid långt före sprint, medeldistans, sportident, tumkompass, definitionshållare, internet, mobiler, strava och livelox. Här låg nymodigheterna istället i andra former som förbättrad kartkvalité för ökad detaljrikedom med hjälp av större kartskala 1:15000 del istället för 1:20000 del. Visste ni förresten att då tilläts alla deltagare titta på kartan en minut före start. En helt annan aspekt värt nämnas var tidsåtgången. Tävlingsdagarna var ofta ett tidsmässigt maraton. Ett kraftprov i sig. En verkligen utdragen affär inte enbart på grund av det betydligt större deltagarantalet eller de stundvis väl utdragna prisutdelningarna. Nähej då, faktum var att

vanligtvis visste ingen deltagare sin egen starttid innan tävlingsdagen. Därför kom, åtminstone de flesta till tävlingen i god tid innan första start, och travade med bestämda steg från parkeringen direkt mot planket med startlistor. Där det snabbt blev kö och trångt, för det var av största vikt att veta om det var tid att snöra på sig dojjorna direkt eller om man kunde flanera runt på TC ett par timmar innan det begav sig. Senare, ute i vår kära natur var allt sig likt, möjligtvis fanns det större områden med orörd skog och mindre inslag av hyggen eller avverkningar. Och voro man, för dagen först ut i spåret då skogen ännu låg nyvaken för allmänheten fick man tassa försiktigt fram, därför djur och blom fortfarande levde obesvärat och ej hunnit ställa om sig inför alla framrusande gäster. Efter målgång fick man oftast lägga kartan i en klubbpåse att hämtas senare under dagen. Många orienterare spar sina tävlingskartor. Kanske som ett minne eller av helt andra skäl. Jag sparar vanligtvis inte min karta efter tävling, så om minnet sviker mig, vilket händer får man leva vidare i ovisshet eller dagdrömma sig bort i en stund. I tanken försökte jag blicka tillbaka till min första tävling. För att underlätta tankeverksamheten gick jag satte mig på verandan, och tankarna började så sakta gro. Det var årets första fina sommarkväll. Det susade ej längre i träden då vinden kommit till ro, strömmen låg så stilla att kyrktornet från Ljungs kyrka reflekterades

osedvanligt skarpt i vattenytan, och kyrkspiran pekade som ett spjut rakt ner i strömfåran. En ensam fiskare drev med sin eka bortanför badet vid en av bropelarna, och utanför den gulbruna fjolårs vassen häckade en ansamling med svanar. För ovanlighetens skull även de stillsamtenade, och ej icke fientligt uppburrade såsom gamla segelfregatter från artonhundratalet, fullt invecklade i sjöslag över territorium som de så ofta hade för vana att hänge sig åt. En svag vind pust satte en krusning i rörelse som drev in på kyrktornet och åsamkade den andliga spiran en suddig anblick. Annars vore det ro överlag där ute, utom inom mitt sinne. Jag funderade alltså över min första tävling, försökte minnas något, det var på Gotland, vi var på semester, jag var 12 år, således 1975, men sen då. Det var blankt, minnet svek jag skulle haft kvar kartan det kunde hjälpt mycket. Måhända var alla mina gamla kartor borta för alltid, men det slog mig plötsligt att det fanns en annan person jag känner väl, som har alla sina kartor bevarade.

Redan dagen efter gjorde jag ett besök hemma hos föräldrarna. Efter det sedvanliga fiket smet jag ner till ett av rummen i källaren. Förrådet, i vilket jag nu befann mig var i stort sett fyllt med hyllor utmed väggarna, så när som ena kortväggen där en extra frys var placerad under det ensamma källarfönstret, som i sin tur släppte in en tunn solstråle som belyste nedre delen av ena långväggen där hyllorna var fyllda med blekgula tidskriftshållare. Allehanda tidskrifter som delade på ett och samma öde. Förmodligen kommer ingen någonsin att läsa dem. Längs med den övre hyllraden fanns det jag kommit för. Orienterings pärmar från ett orienterings liv, kronologiskt sorterade efter årtal. Pärmar som numer endast samlade på damm, och var utan intresse för någon tills jag plötsligt dök upp. Jag drog med fingret

längs raden av pärmar och stannade på 1975. Förmodligen en bra årgång, ett tjockt album med mycket kartor. Jag vek upp pärmen på mitten, och kom nästan rätt direkt. Hamnade på fjällorienteringen. Den tävlingen gick alltid i juni. Lite framåt alltså, men pärmen protesterade nu med ett högljutt prasslande för plastfodralen hade klibbat ihop likt en bok som aldrig öppnats, eller åtminstone inte har blivit uppslagen på mycket länge. Jag bläddrade förbi Gotlands 3-dagars och där var klenoden jag sökte efter. Jag mindes den direkt. Minnena kom tillbaka, och det var rent märkvärdigt hur det sköljde över mig likt en havsvåg. En högst ordinär karta i mängden av många för min far, men den första för mig.

Kartan, anspråkslös i storlek med skala 1:20000 del, för klassen H21E och en banlängd som mätte 12160 meter. Banan gick hit och dit på ett begränsat område inte större än en halv A4 i storlek. Själva kartbladet visade de karakteristiska skrynkliga frasiga kännetecknen för ett papper som blivit blött under användning och sedan torkat i efterhand. Tidningsurklipp från tävlingen var fastklistrade som en ram runt hela kartan, utan att för den skull täcka banan eller definitionen, som var skriven med svensk text. Måhända tilldrog tävlingen ett nyhetsflöde utöver det vanliga för rubriken löd "Världsmästaren prickade idealtiden i ösregn" och en bild på en dyngsur Bernt Frilen, den regerade världsmästaren, ivrigt påhejad spurtandes mot mål. Brödtexten avslöjade ytterligare detaljer "Vi stod i en skogsglänta vid Anga-stranden och såg orienterare efter orienterare komma i mål i VOK:s nationella tävling - den näst största tävlingen i Gotlandspaketet - på lördagsförmiddagen. Det duggregnade till en början, det ösregnade efter en timme, och regnet fortsatte att vräka ner med en och annan minuts uppehåll". Det var en ambitiös och väl tilltagen artikel, ty jag

vände på kartan och hela baksidan var täckt med ytterligare urklipp. Resultat från samtliga klasser. De tre bästa från varje klass därefter samtliga Gotlands orienterare. Längs ner efter klassen H12 var det en liten glipa gjord mellan de dit limmade resultaten. Jag blev oväntat smått rörd av det. En ynka enkel rad med min fars bekanta handstil. Han hade använt en blå kulspetspenna. Det stod "53a Anders Berg LOK 85.58". Det var en lång tid, sisådär ungefär 11 minuter längre än vad Bernt Frilen behövde, som vann H21E. När jag synade de övriga resultaten mer noggrant fann jag en intressant notering från klassen H13-14. På andra plats kom en viss Pedro Lundquist SOK Svaide med tiden 30,03. Det hade jag inte väntat mig att finna, och om jag burit hatt hade jag lyft på den med ett godmodigt leende. Bra jobbat Pedro, i gott slag redan då.

Jag vill passa på och tacka de läsare som orkade ända hit, ty jag måste erkänna att texten det blev något längre än avsett, och till alla LOK:are som inte var med på det glada sjuttio och åttio talet vill jag skvallra om dåtidens möjligheter, för om man inte riktigt fick till sin prestation under det nog så viktiga klubbmästerskapet - KM, kunde man senare enkelt söka sig revans vid LM, men vad den förkortningen stod för får ni fundera ut på egen hand.

Anders Berg